

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 14 - 80. årg.

15. nov. 1959

INDHOLD:

Naturskønhed

Fhv. afdelingsleder
J. P. Olesen

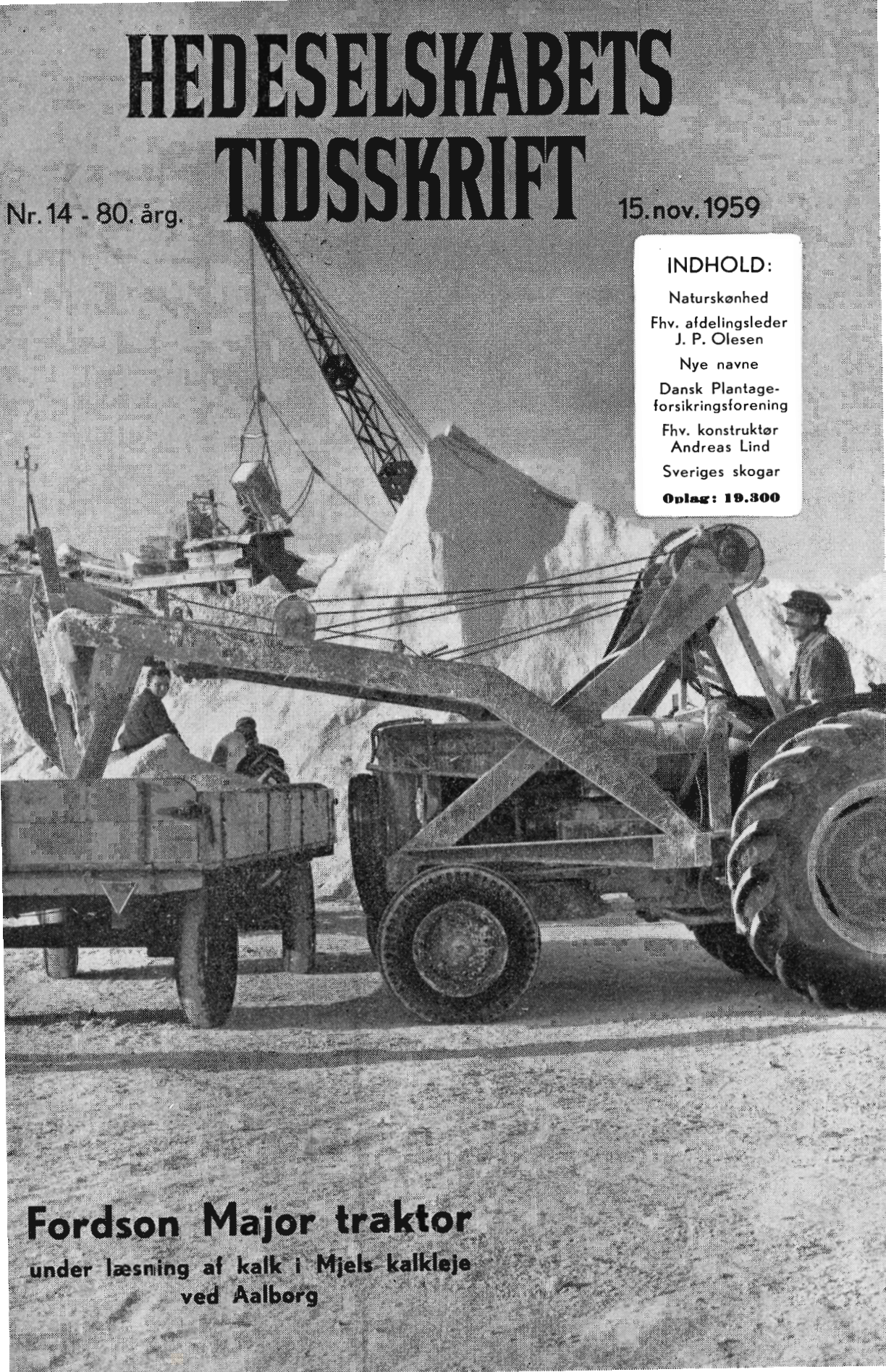
Nye navne

Dansk Plantage-
forsikringsforening

Fhv. konstruktør
Andreas Lind

Sveriges skogar

Oplag: 19.300

Fordson Major traktor
under læsning af kalk i Mjels kalkleje
ved Aalborg

Ædelgran — *Abies alba*.

Spredt i hedeplantagerne ser man mange steder gamle ædelgraner, der har vist en forbløffende god vækst, og som i dimensioner langt overgår rødgran i samme alder.

Bl. a. som følge heraf anvendes i nyere rødgrankulturer i hedeplantager meget ofte indblanding af ædelgran. Ædelgran er i disse kulturer at betragte som hovedtræarten, som det er skovbrugerens vigtige, men ofte meget vanskelige, opgave at hjælpe op sammen med rødgranerne.

Med det formål at søge fremelsket en forbedret ædelgrantage til anvendelse i hedeplantager har Hedeselskabets Skovfrøcentral påbegyndt vegetativ opformering af et antal gode gamle ædelgraner i forskellige egne af Jylland.

Ovenstående billede viser (i baggrunden midt i billedet) en af de udvalgte kraftige gamle ædelgraner (H. 183) fra Sevel plantage, Feldborg statsskovdistrikt.

Novopan Træindustri A/S
samarbejder med Hedeselskabets
Skovfrøcentral for på denne
annonceplads at bringe oplysninger
om forædling af nåletræerne.
Nr. 9.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

PINDSTRUP . TELEFON 39*

JORDBRUGSKALK

fra vore værker i

**FAXE
HOLTUG
HADSUND
SVENDSTRUP J.**

Aktieselskabet **FAXE KALKBRUD** Jordbrugskalkafdelingen

Frederiksholms Kanal 16, København K.

Telefon Central 9123, Lokal 7

ELEMENTBRØER

Jernbetonspunsplanker — Specielle emner efter opgave.

N. SKYTTE

Ringkøbing Cementvarefabrik - Tlf. 801—802

Videbæk Cementvarefabrik - Tlf. 214

Alt i betonvarer efter D. S. 400

LOMBORG'S PLANTESKOLE

GRANHØJ v. AALBORG

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

Sine forsikringer tegner man i

NORDISK

Liv og Ulykke

Grønningen 17, København K.

Telefon Central 2860

Stort farveillustreret katalog
sendes gratis
på forlangende

Røde drænrør

føres altid på lager fra 2"
til 3" - Tilbud til tjeneste

**A/S Gammelgaard
Teglværk**

Telefon 187 - Skive

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 11 46 11

Aben 9½—12½ og 14—16, lørdag 9½—12½
Fredag til kl. 17. Udfører alle bankforretninger

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg Cementstøberi,

Hurtig levering

Telefon 21

Reel betjening

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ

Imprægnering

Brøndrør

A/s De forenede Teglværker
EGERNSUND - TELF. GRAASTEN 51713 OG 51714
LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

SKOVARBEJDESKOLENS KURSUS 1959/60.

3. Fra den 23. nov. til den 19. dec. — Alm. skovarbejderkursus.
4. " " 4. jan. " " 30. jan. — do. (specielt nåletræ)
5. " " 8. febr. " " 27. febr. — do.
6. " " 7. marts " " 27. marts — do.

Forststuderende og skovfogedelever kan deltage i kursus nr. 5 og 6 mod at betale 50,00 kr. pr. uge i kursusafgift.

Skovfogedelever på prøveår modtages ikke.

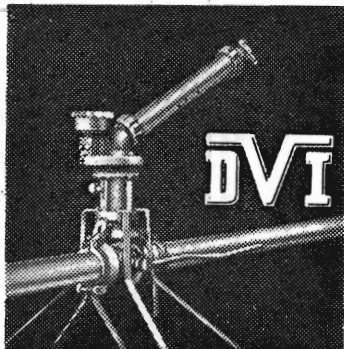
Ansøgningsskema og evt. yderligere oplysninger fås ved henvendelse til:

Skovarbejderskolen, Kagerup st., telefon Helsingø 302 u.

Skovarbejderskolens bøger:

- Håndredekaber til skovarbejde v/ G. Bergsten og I. Nissen kr. 4,00
- Arbejdstekniske råd og vink v/ G. Bergsten, 2 udgave kr. 3,00
- Motorsavens brug og vedligeholdelse v/ I. Nissen, 3. udgave kr. 2,00
- Regnskabsbog for motorsave kr. 1,50

Ved forud indbetaling til giro 72403 sendes bøgerne portofrit.

VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj, Fredericia

Tlf. Erritsø 125

SKOVTJÆRE 0,433
Mod vildt- og museskader

MUSETJÆRE

Kun mod mus.

Mere effektiv end 0.433.

ARBINOL-SPANGOL V.

Specielt monterede sprøjter.

BROCHURER:

„10 år“.

Sprøjten og sprøjeteknik
Sprøjtningresultater 1953-54

DIANA SKOVTJÆRE

Orehoved telf. 96

Teglværkernes

SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 - 546

Drænrør

2" - 15"

Mursten - Tagsten

Tårnsilosten

Drænrør

Baumadæk

Tagsten

Mursten

KÄHLERS Teglværk

Korsør

Aarhus Privatbank

Aarhus

Stiftet 1871

København

AERGLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 14

15. novbr. 1959

80. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årligt mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup (formand), overingeniør N. Venov og distriktsbestyrer J. Alsted. Redaktør: H. Skodshøj. Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

Indhold: Naturskønhed, landvinding, afvanding og vandbalance. — Dødsfald: Fhv. afdelingsleder J. P. Olesen. — Nye navne indhugget i Kongenshus Mindepark. — Dansk Plantageforsikringsforening — Fhv. konstruktør Andreas Lind. — Sveriges skogar under 100 år. — I få ord.

Forsidebillede: Annonce fra Ford Motor Company A/S: En Fordson Major traktor læsser kalk i Mjels kalkleje. Vestjyllands Mergelforsyning, der ejer det pågældende kalkleje, har efterhånden 5 Fordson traktorer i brug i kalklejet, dels til læsning og flytning og dels til fræsning. Samme selskab anvender også Fordson traktorer i kalklejet ved Hillerslev. Gennem en år-række har Fordson dokumenteret sin anvendelighed i kalklejer under selv de vanskeligste forhold.

Naturskønhed, landvinding, afvanding og vandbalance

Af professor, dr. H. C. Aslyng, Hydroteknisk Laboratorium,
Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

Naturskønhed

Vinduerne vender mod vest. Jeg kan se langt ud over den store Utterslev Mose med dens skønhed og rigdom på planter og især fugle. I vandet er der fisk. Bagved mod øst summer den store by København. Vi er inden for bygrænsen. Om sommeren »bjerges der hø« foran vinduerne.

Det fører tankerne på flugt mod vest til barndomsårene på bondegården nær åen i engdraget mellem hede og magre marker. Vi legede, badede og fiskede i åen. Vi var med i landbruget og var med til at bjerge det herligt duftende hø med de mange urter mellem naturgræsser. Engbunden var blød. Når en hest sad hjælpeløs fast i mudderet, var der spænding og angst. På gårdens tag var der storkerede med unger hvert år og nu og da stævne for adskillige storke.

En høstak ad gangen blev båret »i land« af to mand med to stænger under stakkene. Den slags hø er forholdsvis let, men gav alligevel nogle herlige uger med begejstring for de forfriskninger, der blev bragt, og garanti for en rolig nat.

Om vinteren stod engene under vand og var mindst lige så smukke som de store floder i andre lande. Inden den totale oversvømmelse gik vi i efterårsmånederne på et lille dige ud til ålegården for at røgte den. På de gode dage måtte vi også tømme den sent om aftenen inden sengetid. Sådanne aftener var mørke med regn og rusk. Det var vanskeligt at holde sig fast på bjælkerne over åen, og nedenunder fossede vandet over stemmeværket og gennem ålegården — og så de mange ustyrlige, glatte og værdifulde ål, der skulle op og over i sækken og bæres hjem.

Ålegården er nu fjernet, åen er uddybet og reguleret, men følger i hovedsagen det gamle løb. Engene langs åen er blevet til kløvergræsmarker med mange græssende husdyr om sommeren. På heden er en stor plantage vokset op. Der er blevet flere marker, og der er plantet læhegn imellem dem. Sandstorme mærkes ikke meget mere. Afgrøderne står væsentligt bedre, og det magre er ligesom manet bort fra befolkningen, dyrene, afgrøderne og bygningerne med haven foran.

Eggen har fået et andet præg. Der er færre blomster i engene og færre ål i åen. Blæsten har mistet nogle af kræfterne. De lyngpletter, der altid vil være tilbage, danner sammen med skov, hegn, afgrøderne i marken og ådalen med de mange græssende dyr en skøn mosaik.

Jeppes Åkjær priste naturen som den var, men han havde også øje for landvinding og landbrug. Se f. eks. på sangene: »Han Ole bor på heden...«, »En bonde med sin sædekurv...«, »Jeg lægger mig i læet her ved storrugens fod...« eller »Jeg er havren, jeg har bjælder på...«.

Det er ikke nødvendigt at vælge enten eller, når talen er om skønhed og materielle goder.

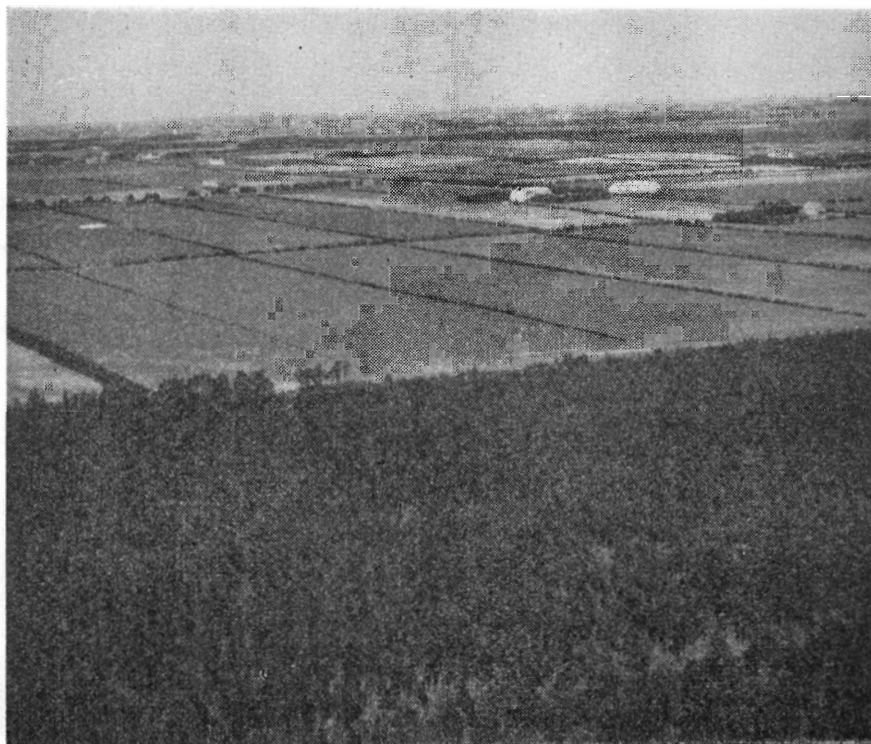
Landvinding og afvanding

I tabel 1 er givet nogle tal for arealbenyttelse i nyere tid. Landbrugsarealet var størst i 1939 og er siden blevet mindre. Den væsentligste forøgelse var før århundredskiftet. Opdyrkning og tilplantning

Fra den fredede lynghe på »Kongenshus«.

Landvindingen er stort set foretaget inden for kystlinien, men det kan blive aktuelt med et motto som: Hvad indad »tabes«, det må udad vindes. Holland har allerede længe levet op til det, selv om omkostningerne er meget store.

Her var hede — nu er der plantage, marker og nye landbrug, omgivet af læplantning.

Det kan periodisk være vanskeligt at opnå tilfredsstillende afsætning for en vare, f. eks. smør. Det til trods, er der næppe nogen ansvarlig person i Danmark, der ikke vil tilråde øget udbytte af jorden. Afvanding og landvinding er langtids-investeringer og må planlægges og vurderes derefter. Med byernes vækst flytter landbruget længere ud. Det medfører indgreb og forskydninger i fiskeri og naturfredningsinteresser. Derfor har den folkevalgte lovgivningsmagt givet bestemmelser desangående.

Det er vedtaget at åbne adgang til statsstøtte til grundforbedring og landvinding. Det har lovgivningsmagten fundet rigtigt, i første række af hensyn til beskæftigelse, men også som produktionsfrem-

mende foranstaltning. For at opnå støtte til et arbejde kræves, at det — alt taget i betragtning — skal være lønnende.

Ejeren eller ejerne rejser sagen, og der udarbejdes et projekt. Grundforbedrings- eller landvindingsudvalg bistår landbrugsmini-

Oversvømmede arealer ved et af vore vandløb.

steriet i vurderingen af, om projektet teknisk og økonomisk kan godkendes.

Kulturteknikernes interesse i landvinding og afvanding er og må være noget lignende som for en arkitekt eller en håndværker, der gerne vil planlægge og udføre arbejdet og gøre det på en sådan måde, at det virker som en anbefaling. Om arbejdet skal gennemføres, må afgøres af ejerne, og — når der anvendes statsmidler dertil — af landbrugsministeriet.

Vandlidende jord er kold i foråret, vækstperioden bliver kort og udbyttet lille. De almindelige afgrøder opnår kun rodudvikling til lille dybde grundet iltmangel i den vandlidende jord. Det bevirker, at afgrøderne tidligere og stærkere lider af vandmangel, hvor jorden

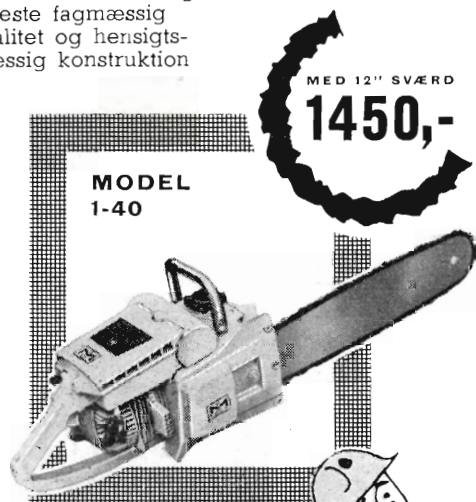
- der er en

McCULLOCH

KÆDESAV

TIL ETHVERT FORMÅL

McCulloch-navnet på Deres kædesav er Deres garanti for højeste fagmæssig kvalitet og hensigtsmæssig konstruktion

MODEL
1-40

MED 12" SVÆRD

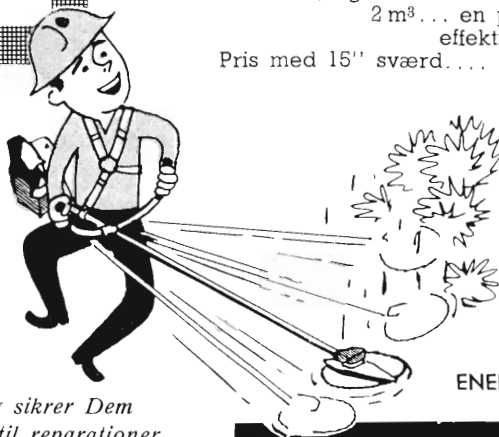
1450,-

McCulloch 1-40, er kædesaven, som dækker Deres behov. En direkte dreven sav, hvor driftssikkerhed og økonomi er det afgørende. Et professionelt stykke værktøj for lettere arbejde under vanskelige forhold, til skæring og afkortning af lægter og stager, til tophugning, samt til fældning af træer indtil 1 m³. Model 1-40 er kædesaven med den hurtige start og den letteste betjening.

McCulloch 1-50, en ny »letvægts« sav, en af de mest alsidige indenfor alle former for skovbrug. En 4,5 HK motor giver i forhold til den minimale vægt den største ydeevne man har kendt indenfor kædesave. 1-50 arbejder faktisk af sig selv, den sætter lave stød, og klarer træer helt op til 2 m³... en pålidelig og effektiv kædesav. Pris med 15" sværd... kr. 1750,-.

McCulloch

1-40 og 1-50 kan begge forsynes med et specielt buskrydderaggregat, som gør det muligt at rydde krat og underskov hurtigt og effektivt.

ENEIMPORTØR:

- 12 mdrs. garantiforsikring sikrer Dem mod uforudsete udgifter til reparationer.
- Originale McCulloch reservedele fås over hele landet.
- Lad vore konsulenter eller forhandlere demonstrere for Dem uden forbindelse.

FORLANG BROCHURE OG DEMONSTRATION

Distriktsforhandlere:

JYLLAND:

Carl F. Petersen, Istedgade 37
Aalborg, tlf. 2 88 55
Motorfhd. A. Due Andersen,
Brabrand, tlf. 6 08 27
I/S Henning Hansen, Vejle, tlf. 2558

FYN:

Carl F. Petersen, Vindegade 76,
Odense, tlf. 12 41 10

SJÆLLAND:

Motorforhandler Eigil Johansen,
Fakse, tlf. 465
Motorforhandler Holger Møller,
Frederiksberg pr. Sorø, tlf. 1151

SØNDERJYLLAND:

Motorforhandler Bent Petersen,
Slotsvej 62, Gram, tlf. 2 15 34

LOLLAND- FALSTER OG MØN:

Motorforhandler Arnold Larsen,
Grænge, tlf. 126

McCULLOCH BETYDER KVALITET I ENHVER DETAIL

AKTIESELSKABET
NORDISK BRANDFORSIKRING
 ALLE ARTER FORSIKRINGER
 GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

**Entreprenørmateriel
 af enhver art....**

Lokomotiver, tipvogne, spormateriel,
 gravemaskiner, kraner, dieseldumpers,
 pumper etc.

SOPHUS BERENDSEN A/S
 »Ørstedhus«, København V.
 Tlf. C. 8500 . Tlgr. Berendsen

**Viborg Byes og Omegns
 Sparekasse**

Telefon 1400 (4 lin.)
 Sct. Mathiasgade 68
 Kontortid: Kl. 9—15
 Lørdag: Kl. 9—13
 Aftenekspedition:
 Fredag: Kl. 19—20

Filialer:
 Karup
 Flyvestation Karup
 Mammen
 Løgstrup

Nivaagaard Teglværk
 Nivaa - telefon nr. 9

Drænrør - Mursten - Teglblokke - Tentordæk

Stenvad
 CEMENTSTØBERI
 Telef. 6 Stenvad
 Arnold Westmark
 Alle Δ mærkede rør føres
 Altid leveringsdygtig

FIONA MUFFEKIT

*-gør arbejdet lettere
 og muffen tættere*

FAAS HOS
 TØMMERHANDLERE
 BYGNINGSMATERIALE-
 FORRETNINGER
 SAMT STØRRE BETONVAREFABRIKER

SVENDBORG TAGPAP- OG CEMENTVAREFABRIK
 TELEFON 66

Brostrøm^s
 Planteskole

VIBORG
 ved C. Nielsen
 Telefon 42

leverer alle planter for
 HAVE, MARK og SKOV
 Hårdføre og veldrevne arter
 for enhver forn.ål

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor
 Telefon 58 ØLGOD Telefon 59

AALBORG
 AKVAVIT.

er vandlidende, end hvor den er velafvandet. Det har været særlig tydeligt i år med den tørre sommer.

Afgrødernes vandforbrug skal dækkes af det vand, der af vinternedbøren kan tilbageholdes i jorden i rodområdet, og den nedbør, der falder i vækstperioden. Kun på få flade, lavtliggende og for vand let gennemtrængelige jorder med konstant høj grundvandstand kan

Vandløb begrænset af diger for beskyttelse af arealerne med gode afgrøder.

grundvandet få væsentlig betydning for afgrødernes vandforsyning.

Jordbehandling og afgrødernes pleje og høst er vanskelig på vandlidende jord, og der er færre dage for arbejdets udførelse. Afvanding er en betingelse for tilfredsstillende udbytte ved anvendelse af store gødningsmængder og nye gode sorter og stammer. På mangelfuld afvandet jord udvikles afgrøderne uensartet, og kvaliteten bliver ikke tilfredsstillende.

Velafvandet jord er en forudsætning for nutidens nødvendige mekanisering af landbruget, og mekaniseringen er nødvendig for at få medhjælpere nok. Antallet, der søger beskæftigelse ved landbrug, aftager samtidig med, at produktionen og befolkningen øges.

Artikler i dag- og fagblade med udtalt modstand mod afvanding og landvinding og dermed modstand mod øget høstudbytte af jorden

og forbedret levestandard for jorddyrkeren må adresseres til jordbruget og myndighederne, der kan betragtes som kulturteknikernes arbejdsgivere. Privat og samfundsøkonomisk er det dog ikke rigtigt at indstille disse arbejder.

Vandbalance

Det kan være vanskeligt at få dækket det store og stærkt stigende vandforbrug. Det er forståeligt, at mange i den forbindelse fejlagtigt

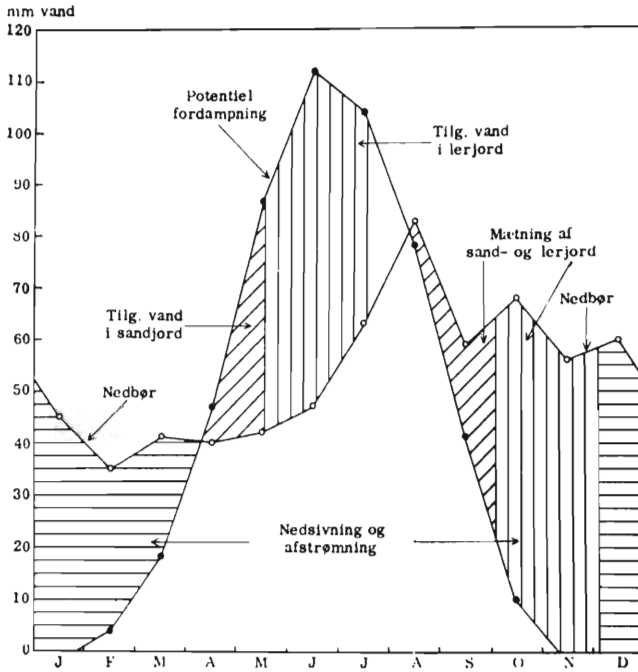
*Billede fra Holland, hvor der ydes en stor indsats for at skabe god jord.
Her blandes jordlagene med maskine og håndkraft.*

mener, at man ved afvanding øger afstrømningen til havet og derved forringer muligheder for vandindvinding.

Nedbøren (N) må i det lange løb enten fordampe (F) eller ende i havet som afstrømning (A). Den væsentligste del af F er planternes vandforbrug. Ved uændret grundvandspejl og vandindhold i jorden er $N - F = A$. Vandindvinding til f. eks. by og industri må tages fra A.

Den årlige fordampning er større fra vanddækket areal end fra et bevokset areal. En tørlægning vil derfor tendere til at mindske F og øge A. Ved dræning eller afvanding af vandlidende jord sikres der afgrøderne lidt mere vand, så F derved bliver lidt større og A lidt mindre.

Afvanding vil som helhed mindske den årlige afstrømning til havet. Det er det modsatte af, hvad alle modstandere af afvanding mener. Hedeselskabets siden 1917 udførte målinger af afstrømning bekræfter dette. Når grundvandspejlet sænkes i et område, er der kun

Gennemsnitlig »normal« vandbalance i Danmark. Sandjorden er tømt for tilgængeligt vand ca. midt i maj, medens den bedste jord, vi har undersøgt, kan holde til midt i juli. Produktionsbegrænsning indtræder dog allerede, når ca. halvdelen af det tilgængelige vand i jorden er udnyttet. Jorderne er vandmættet igen henholdsvis ved udgangen af september og først i december.

kortvarigt en større afstrømning, hvorefter der er balance på et nyt niveau med en lidt mindre afstrømning.

Drænledninger og vandløb er ikke vandførende, medmindre grundvandspejlet er over bunden af disse. Foretages der vandindvinning fra stor dybde under vandgennemtrængelige jordlag, vil grundvandspejlet sænkes, og drænledninger og vandløb sættes helt eller delvis ud af funktion. Den, der dræner eller pumper dybest, har de største chancer for at få den del af nedbøren, der ikke fordamper.

Hvor jordlagene er helt eller delvis uigennemtrængelige for vand, vil dræning og plantedyrkning bidrage til at gøre de øverste jordlag porøse, så de kan optage nedbøren og midlertidigt fastholde overskuddet og derved sinke afstrømningen til mulig fordel for dybere nedsivning.

Den årlige aktuelle fordampning er for store dele af Jylland omkring 350 mm, og for jorder med stor vandholdende evne f. eks. på Lolland kan den nå op mod 450 mm. Hvor grønne afgrøder eller planter dækker jorden hele sommeren, og der er vand nok, er fordampningen nær ens i alle landsdele og omkring 500 mm pr. år. Det kaldes den potentielle fordampning. Som arealerne benyttes, vil den maximale årlige fordampning i gennemsnit dog næppe være over 475 mm.

Den årlige normale nedbør i amterne er fra omkring 50 til 250 mm større end den maximale fordampning. Vi er således ikke værst stillet med hensyn til vand, men fordelingen over året er ikke den bedst mulige. Dermed følger interessen for kunstig vanding.

De dyrkede jorder kan efter kvaliteten inden for planternes rod-område magasinere 50—150 mm vand til fordel for planterne. Efter udtørring af jorden skal det regne denne mængde, før der bliver vand til grundvandsdannelse.

Den lille nedbør 1959 ramte i første række jordbruget, og da tørken har varet langt ind i efteråret, så jorderne mættes sent, vil den også få følger for grundvandsdannelsen, dersom det ikke udlignes med stor vinternedbør.

Den megen uvished, der hersker vedrørende vandbalanceforhold, gav anledning til, at Dansk Ingeniørforening i efteråret 1958 afholdt et kursus for behandling af problemerne. Derom foreligger der en kursusbog: »Vandbalance«, Teknisk Forlag, København 1959, 163 sider, hvortil interesserede henvises for yderligere oplysninger om emnet.

Dødsfald

Fhv. afdelingsleder ved Hedeselskabet J. P. Olesen, R., D. M.

Mergel-Olesen er død — næsten 10 år efter, at han faldt for aldersgrænsen som medarbejder ved Hedeselskabet, er han den 18. oktober afgået ved døden i sit hjem i Viborg.

En ubarmhertig sygdom gjorde hans sidste år til en tung og svær prøvelse.

J. P. Olesen, født i Bedsted i Thy, kom i 1905 som ung landbrugskandidat til Hedeselskabet, antaget af daværende leder af mose- og engafdelingen Th. Claudi Westh, som i senere år plejede at rose sig af, at det var ham, der havde ansvaret for, at en så myrefittig og virksom mand var blevet ansat ved Hedeselskabet.

Omkring ansættelsestiden var der ved at komme fart i merglingsarbejdet ud over Jylland. I 1904—05 havde mejeriejer Fr. Krogh i Ø. Brønderslev fået den første transportable mergelsporbane i gang, hvorved arbejdet med at levere mergel direkte på den enkelte landbrugers marker var indledet, og det blev udviklingen og udbygningen af dette arbejde, som J. P. Olesen med så stor fortjeneste af sagen kom til at virke med. Han gennemkrydsede Jylland, iøvrigt også senere øerne, for at finde mergellejer, han holdt møder om etablering af mergelselskaber, han agiterede for at mergele, skrev selskabernes love, hjalp dem til at få skaffet driftsmidler, blev kort sagt til Mergel-Olesen, som alle skulle have bud efter, når kalktrængende jorder skulle bringes i orden. Han oplevede de store merglingsår i perioden før 1. verdenskrig og igen efter krigsslutningen, da forholdene atter trak sig i lave. Det var i hans tid, at det drøje håndarbejde med brydning og læsning i lejerne blev afløst af gravemaskiner, og det var i hans tid, at de transportable sporbaner igen forsvandt for at afløses af lastbiler. Endnu helt op i 30-erne kunne man en tidlig morgen møde Olesen på vej til jernbanestationen på cykel, den blev ind-

skrevet og fulgte med, og op ad dagen kunne man så et eller andet sted ude i Vestjylland opleve ham på cykel, ligegyldigt hvordan vejret var, på vej til et mergelmøde eller for at besøge et mergelleje — som regel gik det igen samme vej og på samme måde tilbage i løbet af samme dags aften, uopslidelig i sin energi.

Den dag i 1929, da den nye mergellov, som han og Martin Sørensen, Peterslund på Mors, vel mere end nogen anden havde ansvaret for, blev vedtaget på Rigsdagen, og det kvælende solidariske ansvar ved medlemskab i et mergelselskab blev afløst af noget langt bedre, betragtede J. P. Olesen som en af de største begivenheder, han havde oplevet, og hans stemme kunne få et ekstra klang af tilfreds sikkerhed, når han fortalte om betydningen deraf. Det var ikke uden grund, at mergelselskaberne altid havde bud efter ham, når de kom ud for vanskeligheder.

J. P. Olesen var en retlinet og helstøbt karakter. Han kunne virke hård og barsk, undertiden hastig og tilsyneladende unødvendig skarp i sin udtryksmåde og i sine afgørelser, men kendte man ham, vidste man, at han inderst inde var en letbevægelig mand med et stort og blødt hjerte, der gerne ville sprede glæde om sig, men havde altfor svært ved at vise det. Han var en stadig og trofast kirkegænger, og den sønderjydske sag var ham altid meget mere end noget, man blot talte om — her skulle man også handle.

Der stod mange gange storm om J. P. Olesen. Han kunne komme hjem fra møder med hårde og skarpt fordømmende udtalelser om, hvad der var sket. Han kunne rase over afgørelser i landbrugsministeriet, han kunne uden at blinke gå ind i retssager, der senere ved deres afgørelse gik ham imod — altid gjorde han det med rank ryg, fordi han vist ikke havde evnen til at tvivle om, at det var ham, der havde ret. Det var hans styrke, at hans ryg altid var rank, at han kunne og ville bære både byrder og ansvar. Men det var måske også denne udadvendte sikkerhed, der gjorde, at han vandt større respekt og tillid end egentlig venskab i de vide kredse, han gennem årene kom i forbindelse med, der kunne gå år, før fremmede virkelig lærte J. P. Olesen at kende og værdsætte ham som ven.

Igennem 44 år var J. P. Olesen tilknyttet Hedeselskabet, deraf 30 år som afdelingsleder for mergelvirksomheden. Hans arbejde var af skabende og grundlæggende betydning. Der er måske kun få, der

i dette århundrede har ydet en personlig indsats af samme rækkevidde i Hedeselskabets tjeneste.

Har. Skodshøj.

Nye navne indhugget i Kongenshus Mindepark

I 1958 og 1959 er efter indstilling til bestyrelsen for Kongenshus Mindepark tiltrådt, at efterfølgende nævnte personer hædres i mindeparken, og i løbet af sommeren i år er de pågældendes navne og data indhugget på de respektive sognesten i mindeparken:

Lysgaard herred, Almind sogn:

Ernst A. P. C. Bakman 1860—1936, hustru: Ane Kirstine 1868—1932.

Hammerum herred, Timring sogn:

Peder Madsen, Tiphede, 1847—1921, hustru: Ane Margrete 1864—1919 (gift 1. gang med Lene Katrine Sørensen).

Bording sogn:

Rasmus Martin Nielsen 1842—1899, hustru: Ane Katrine 1841—1887 og Marianne 1862—1922.

Tvis sogn:

Peder Chr. Christensen Bach 1841—1917, hustru: Johanne 1844—1913.

Fjølstervang sogn:

Chr. Jensen, Skuldbøl, 1849—1929, hustru: Sidsel Marie 1853—1925.

Maltherrred, Læborg sogn:

Kristian Jepsen, Vigaard, 1872—1955, hustru: Marie 1886—

Hans Christopher Sørensen Schmidt 1835—1912, hustru: Ane Marie 1836—1876 og Frederikke Kristine 1850—1916.

Nørlyng herred, Finderup sogn:

Lars Peter Laursen, Falle, 1868—1911, hustru: Mette Marie 1866—1947.

Anthøn Christensen 1871—1957, hustru: Marie Nielsine 1872—1958.

Vorde sogn:

Niels Jensen Munk, Navntoft, 1846—1928, hustru: Johanne 1856—1942.

Slaugsherrred, Grene sogn:

Niels Jensen 1849—1927, hustru: Ellen Kirstine 1852—1926.

Børglum herred, Ø. Brønderslev sogn:

Anthøn Ludvig Langbak 1877—1952, hustru: Else 1877—

Horns herred, Mosbjerg sogn:

Loth Andersen 1882—1952, hustru: Martha Marie 1886—1926.

Slet herred, Flejsborg sogn:

Peder Poulsen (Kyø), Gatten, 1860—1932, hustru: Laura 1872—1920.

Jeppe Troelsen, Gatten, 1845—1907, hustru: Ellen Birgitte 1842—1934.

Lundby sogn:

Jens M. Pedersen, Beltoft, 1865—1954, hustru: Hanne 1867—1932.

Hassing - Refs herred, Vestervig sogn:

Søren Kr. Sejersen, Bubbel, 1842—1916, hustru: Kristiane 1869—1949.

Dronninglund herred, Volstrup sogn:

B. Chr. Mørch, Bajensgaard, 1843—1926, hustru: Marie 1854 — dødsår ukendt.

Vennebjerg herred, Bjergby sogn:

Jens Pedersen 1852—1934, hustru: Mariane 1858—1950.

Skads herred, Starup sogn:

Peder Lauridsen Hundebøl 1837—1919 og hustru: Mette 1835—1889.

Morten P. Hundebøl 1864—1952 og hustru: Ellen Marie 1861—1956.

Øsse sogn:

Jens Marius Hansen 1873—1930 og hustru: Ellen 1874—1942.

Faaborg sogn:

Peder Jensen (Storm) 1830—1912 og hustru: Karen 1830—1869.

Jens Kr. Jensen 1850—1932 og hustru: Kirsten Marie 1842—1917.

Johs. Larsen 1864—1933 og hustru: Ellen Kirstine 1865—1920.

Kresten Jensen, Agerbæk, 1870—1931 og hustru: Kirsten Marie 1873—1937.

Dansk Plantageforsikringsforening

Årsmødet på Hotel Schaumburg, Holstebro

Den 25. september holdt Dansk Plantageforsikringsforening repræsentantskabsmøde på Hotel Schaumburg, Holstebro.

Af direktør B. Steenstrups beretning fremgik det, at antallet af forsikringer pr. 31. marts 1959 udgjorde 1577 med et forsikret areal på 66.045 ha. Siden regnskabsårets slutning er indmeldt 69 plantager med et areal på 1883 ha og udvidelse af ældre forsikrede plantager omfatter 111 ha, medens afgangenen har været 60 ha. Pr. 25. september var således forsikret et areal på 67.979 ha.

I skadeserstatninger er i årets løb udbetalt 26.280 kr.

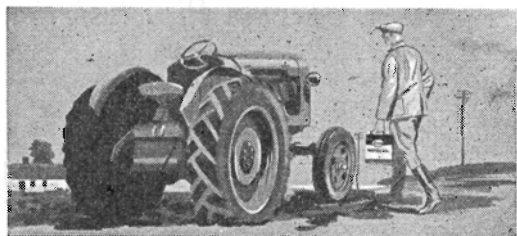
I LANDBRUGETS TJENESTE

rigtig smøring = bedre økonomi

En olie til alle typer benzinmotorer

ESSO MOTOR OIL opfylder fire vigtige krav: den sikrer den bedste smøring, giver let start i koldt vejr, den er selvrensende, og den holder forbruget nede på minimum. De tekniske årsager til disse fordele er følgende: ESSO MOTOR OIL har et højt viskositetsindeks, d. v. s. olien er letflydende, når den kolde motor startes, og holder den gunstigste sværelse, når motoren arbejder og har sine normale, høje temperaturer.

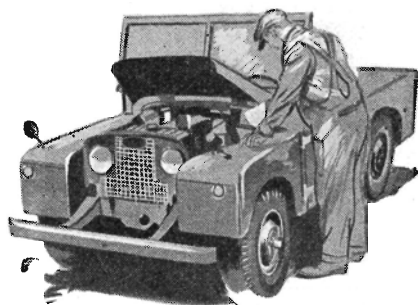
ESSO MOTOR OIL udmærker sig desuden ved stor kemisk stabilitet ved høje temperaturer og et meget lavt stivningspunkt.

Af de seks SAE numre anbefales Esso Motor Oil 10 W og 20 W foruden til benzinmotorer også til hydrauliske systemer på bl. a. traktorer og til smøring af elektromotorer.

Noget helt EXTRA indenfor olie . . .

Med ESSO EXTRA MOTOR OIL er skabt en helt overlegen olie kvalitet, som er et udtryk for de sidste fremskridt indenfor multigrade HD olie. Foruden at være selvrensende befrier den motoren for skadelige koks-afsætninger. Dens indhold af specielle additiver beskytter motorens lejer mod tæring, giver lettere start, mindre motorbankning og øget acceleration.

Gennem omfattende praktiske kørselsforsøg — hvor motorsliddet blev målt med hidtil ukendt nøjagtighed ved anvendelse af radioaktive motordele — førtes det videnskabelige bevis for, at ESSO EXTRA MOTOR OIL sikrer mindre motorslid end nogen anden olie — ESSO EXTRA MOTOR OIL betyder topydelse og mindre benzinforbrug — med andre ord: en olie i særklasse.

Specialolie til hurtiggående dieselmotorer

ESSOLUBE HD er fremstillet på de fineste grundolier og indeholder additiver af særlig betydning for hurtiggående dieselmotorer.

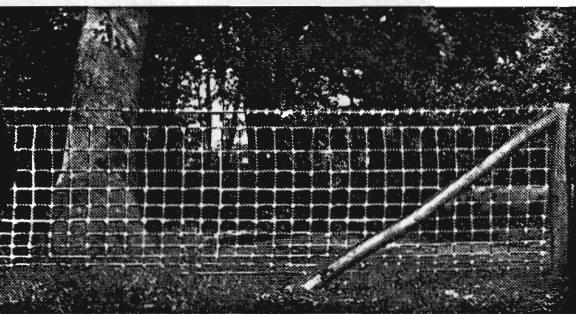
Denne olie er en effektiv sikring mod korrosionsangreb, skadelige afsætninger og forbrændingsrester på stempelringene — med andre ord: den nedsætter risikoen for, at stempelringene sætter sig fast. ESSOLUBE HD bevarer sin sværelse selv ved meget høje temperaturer — den reducerer derfor olieforbruget til et minimum og sikrer hurtig og let start selv i den strengeste frost.

„DANSK STAALGÆRDE“

Bedste og billigste hegn
til mark og skov.

**AKTIESELSKABET
NORDISKE KABEL- OG
TRAADFABRIKER**

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 2 10 55 (kaldenr. 0 81)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Skandia-kalk

Alle arter jordbrugskalk

Skandinavisk Kalk og Kridt 1/5

Aalborg: Telefon 2 92 55

Driftskontor: Tlf. Sdr. Tranders 147

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelser fra 2 til 15 tommer

Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

Kjellerup Betonvarefabrik

ved **J. T. Birk** — Telefon 45 Kjellerup

Efter kl. 17: Rødkærsgade 14

FØRER KUN \triangle MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

FORLANG TILBUD

Rødkjærsgade Cementvarefabrik

ved **J. T. Birk** Telef. Rødkærsgade 14

FØRER KUN \triangle MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

Forlang tilbud

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening

Vesterbrogade 15

København V

Telef. 6659 - 5974

Hulkjærhus

Planteskole

RØDKJÆRSBRO

Telefon Ans 25

*Planter til skove,
læhegn og haver*

GUGKALK

gi'r Grøde

Faa fuldt udbytte af

Jorden. Brug vor aner-

kendte Jordbrugskalk

— det betaler sig!

GUG KALKVÆRK A/S

Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 21288

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 14½—17

Telefon 5 . 273 . 720

CLOC

*Liqueur
Gin
Whisky*

Der er til foreningen i 1959 anmeldt 8 brande med et samlet brandlidt areal på ca. 60 ha.

Der blev på mødet vedtaget forskellige vedtægtsændringer, der er indsendt til Forsikringsrådet til godkendelse.

Følgende repræsentanter blev genvalgt for en 10-årig periode: Proprietær Bertel Overgaard, Fjallerslev, rentier Chr. Nissen, Sønderhav, proprietær J. Engberg, Ourø, og gårdejer Jens P. Pedersen, Svanninge. Nyvalgt blev gårdejer Laurits Knudsen, Egtved (Vejle amt), og bankdirektør C. F. Christiansen, Brørup (Ribe amt).

Skovejer J. Kiildsen, Trend, og hofjægermester Chr. Mourier-Petersen, Rugaard, genvalgtes som formand, henholdsvis næstformand for repræsentantskabet.

Fhv. konstruktør Andreas Lind

Tidligere konstruktør ved Hedeselskabets kulturtekniske afdeling, Sofus Andreas Lind, døde den 20. oktober d. å., 72 år gammel.

Andreas Lind var født i Svaneke som søn af fiskehandler Hans Lind. Udlært som kleinsmed tog han i 1909 maskinkonstruktørexamen fra Helsingør tekniske skole, og efter beskæftigelse ved opmålingsarbejde og lign. for Rønne—Allingebanen fik han i 1912 ansættelse ved Hedeselskabet som tegner-nivellør og blev i 1919 udnævnt til konstruktør.

På grund af en nyresygdom, han pådrog sig allerede i den unge alder, og hvis følger han aldrig helt forvandt, kom hans arbejde med årene mere og mere til at foregå på kontoret. Han var en meget dygtig tegner. I 1950 måtte han tage sin afsked af helbredshensyn.

Hele hans tjenestetid ved Hedeselskabet faldt i Viborg, hvor hans høje skikkelse var kendt, og hvor hans venlige smil lyste op i gadebilledet.

F r o d e E b e r t .

Sveriges skogar under 100 år.

Under ovenstående titel har kungl. Domänstyrelsen udgivet en sammenfattende redegørelse over det svenske skovbrug 1859—1959.

Det første, man bliver imponeret af, er selve redegørelsen, der fremtræder som en meget smuk bog på 670 sider med mange pragtfulde illustrationer og tabeller.

Det næste, man bliver imponeret af, er det mægtige arbejde, som de svenske skovbrugere og skovindustrien i forening har udrettet i de forløbne 100 år. Det var nemlig ingen lille eller let opgave, som lå for, da rigsdagen ved beslutning af 21. januar 1859 gik ind for en bedre udnyttelse og behandling af de svenske skove — statens, kommuners, selskabers og privates. Bortset fra det sydlige og mellemste Sverige, hvor der på den tid dog også fandtes megen utilgængelig skov, var den opgave, der blev stillet det svenske skovbrug: Udnyttelse af et skovområde 4—5 gange så stort som vort land og i stor udstrækning bevokset med udlevet gammel skov med mange udgåede træer. Denne opgave måtte naturligvis blive meget vanskelig, fordi der næsten ikke fandtes vej eller sti i selve skovene samtidig med, at de forekommende vandløb var ubrugelige til flådning, fordi de ikke var oprensede, regulerede i bugterne eller ved sprængning af klippestykker i elvbunden gjort frit passable for tømmerstokkene i flådningstiden. Endelig var der to vanskeligheder, som også skulle bringes ud af verden: Oprettelse af industrier og savværker, som kunne omsætte den forøgede hugstmængde, og fremskaffelse af arbejdskraft, hvilket var en alt andet end let opgave i et så tyndt befolket område som det nordlige Sverige.

Selvfølgelig havde der fra gammel tid fundet nogen udnyttelse af skovene sted; men stort set var det kun langs kysterne og umiddelbart op til de flådningsbare elve samt naturligvis til dækning af skovejernes hjemmeforbrug. I det mellemste Sverige kom hertil dog også forsyning med trækul af den urgamle svenske jernindustri, som ofte havde privilegier på at få træet fra visse skove. Dårlige flådningsforhold og manglen på veje medførte ofte forhugning eller ødelæggelse af de skove, som lå nærmest jernindustriens smelteovne, ved havnene eller i byernes nærhed; medens den længere bortliggende skov forfaldt af ælde og mangel på hensigtsmæssig pleje.

Efter 1859 indtræder imidlertid en afgørende ændring i det svenske skovbrug, og herom giver kungl. Domänstyrelsens ovennævnte redegørelse på alle områder indgående oplysninger, skrevne som de er af dygtige og erfarne skovbrugere.

Hvor vældig den opgave var, som det svenske skovbrug gik ind til for 100 år siden, vil fremgå af nogle tal, som tillige belyser nogle af de mange skiftende vilkår, svensk skovbrug i tidens løb er kommet til at arbejde under.

Så sent som i 1955 opgøres det produktive skovareal til 229.291 kvadratkilometer = 5.3 gange hele Danmarks areal. Af dette vældige areal udgjorde Kopparbergs, Gävleborgs, Jämtlands, Vesternorrlands og Norrbottens len tilsammen 67 % = 153.625 kvadratkilometer. Navnlig på dette område var det, de store opgaver, som skulle løses, forelå.

Hvorledes tiderne skifter for det svenske skovbrug fremgår klart bl. a. af forbruget af rundtræ til fremstilling af trækul. 1851—55 medgik årlig 4 mill. m³, i 1876—80 omtrent 5 mill. m³ og i 1951—55 0.6 mill. m³. Denne vældige nedgang i forbruget af trækul, som skyldes ændrede fabrikations-

metoder ved jernudvindingen, blev alt andet end en katastrofe for skovbruget, fordi det hidtil anvendte træ med større økonomisk fordel kunne omsættes i de talrigt tilkommende savværker, masse-, cellulose- og papirfabriker.

Savværkernes årsforbrug af træ viser den modsatte udvikling som for trækul, 1851—55 var det 1.5 mill. m³, men i 1951—55 omtrent 15 mill. m³. For masseindustrien er tallene: 1851—55 0 m³, 1876—80 0,1 mill. m³ og 1951—55 15 mill. m³.

Interessant i denne forbindelse er også tallene for en enkelt større virksomhed — Finspong —, hvor anvendelsen af træet opgøres således procentisk fordelt:

År	Savtømmer	Masseved	Trækulstræ	Brændsel m. v.
1876—1880....	24		59	17
1896—1900....	28	2	42	28
1916—1920....	28	5	34	33
1936—1940....	32	39	2	27
1951—1955....	41	45	1	13

Hvilken umådelig værdi, træet i de svenske skove andrager, fremgår af, at det samlede træforråd er opgjort til 2116 mil. m³ med en årlig tilvækst på 68.4 mill. m³. Da den gennemsnitlige årlige hugst 1952/53—57/58 androg 48 mill. m³ (i 1851 var hugsten ca. 20 mill. m³) sker der for tiden en betydelig forøgelse af træforrådet, hvilket også er venteligt, eftersom så megen god ungskov vokser frem.

De ovennævnte tal er tilstrækkelige til klart at vise, hvilken rivende udvikling, der er foregået i det svenske skovbrug i de 100 år fra 1859—1959. Når denne storslåede udvikling har kunnet gennemføres, beror det først og fremmest på transportvæsenets forbedring. Først vandløbenes udbygning til flådnings- og indretning af et vejsystem til hestebefordring, hvortil også kom anlæg af jernbaner og nu sidst bilerne, som i mange tilfælde har virket så revolutionerende på transportmulighederne, at de i nogen grad er ved at trænge de andre transportmidler i baggrunden. Den moderne vejbygning ved hjælp af maskinkraft har også sat en eventyrlig fart i vejbygningen, ikke alene af store landeveje men også af egentlige skovveje, som nu indrettes til biltransport.

Således som forholdene var i de svenske skove for 100 år siden, er det klart, at den første opgave måtte blive skovenes udnyttelse og forbedring ved en fornuftig bestandspleje; men snart tog man også energisk fat på foryngelse af overmoden skov og de områder, hvor hensynsløs hugst havde ødelagt disse og i mange tilfælde tillige muligheden for foryngelse ved selvåning. Hvor stor betydning, man tillægger dette arbejde, fremgår bedst af den udførlige omtale heraf. Ikke mindre end 180 sider ofrer redegørelsen på kapitlet om skovenes pleje og foryngelse, og meget praktisk er omtalen heraf delt i 3 afsnit: Sydlige og mellemste Sverige samt Norrland. Navnlig disse tre afsnit af bogen vil interessere danske skovbrugere. Men desuden er der mange andre afsnit i bogen, som vi kan læse med interesse og udbytte; bl. a. bogens sidste afsnit som omfatter: Domänverket, hvor man med særlig interesse læser om statens skovindustrier — papirmasse, kraftpapir, wallboard,

mer, navnlig savværker — og det er ikke små træmængder, som oparbejdes, i 1957 i alt 1.36 mill. m³.

Selv om det anførte kun er et lille uddrag af det omfattende værk, kungl. Domänstyrelsen har udgivet om det svenske skovbrugs udvikling gennem de sidste 100 år, er det formentlig tilstrækkeligt til at vække interesse for bogen hos danske skovbrugere og til at give et begreb om det umådelige og dygtigt gennemførte arbejde, som svenske skovbrugere har udført på snart sagt alle områder indenfor skovbrugets mange forskellige virkefelter.

I min barndom hørte jeg ofte den udtalelse, at Sverige var et stort men fattigt land. — Når vi i dag ser hen til Sverige som det store og rige land, har det svenske skovbrug sin store og ærefulde andel deri, og derfor kan danske skovmænd kun bringe deres svenske kolleger en hjerterlig hyldest for de opnåede resultater. Den største og værdifuldeste hyldest kommer dog fra de svenske skove, som i dag står som et smukt og velplejet mindesmærke for de strålende resultater, svenske skovmænds målbevidste arbejde gennem 100 år har bragt deres fædreland.

C. F. Jensen.

★ ★

I få ord — ★

Et fint regnskab

A/S Dover plantage har holdt generalforsamling på »Hovmarks-gaard«. Formanden, fhv. amtsrådsmedlem Edv. Nielsen oplyste, at plantagens areal var udvidet ved tilkøb af 1,6 ha. Driftsregnskabet udviser et overskud på 28.967 kr., og status balancerer med 262.327 kr. Reserverne udgør kontant 190.000 kr. og der er ingen gæld på plantagen eller det dertil hørende landbrug. Det vedtoges at udbetale 5 % i udbytte, og at fordoble aktiekapitalen fra 51.450 kr. til 102.900 kr. ved tilsvarende udstedelse af friaktier. De nødvendige vedtægtsændringer for gennemførelsen heraf blev vedtaget.

*

Produktionen af drænrør

Af teglværksindustriens oversigt over produktionen i 1958 fremgår det, at der i det pågældende år er produceret 40 mill. drænrør mod 44 mill. i 1957, 42 mill. i 1956 og 66 mill. i 1955. Eksporten af drænrør har i de samme år været stigende. I 1956 var værdien 2,4 mill. kr., i 1957 3,6 mill. kr. og i 1958 4,2 mill. kr., svarende til henholdsvis 27,500 tons, 39,500 tons og 46.500 tons. Langt den overvejende del af eksporten er gået til Norge. Oplysningerne er givet af teglværksindustriens formand, direktør E. Ny mark, Aarhus, på organisationens årsmøde.

*

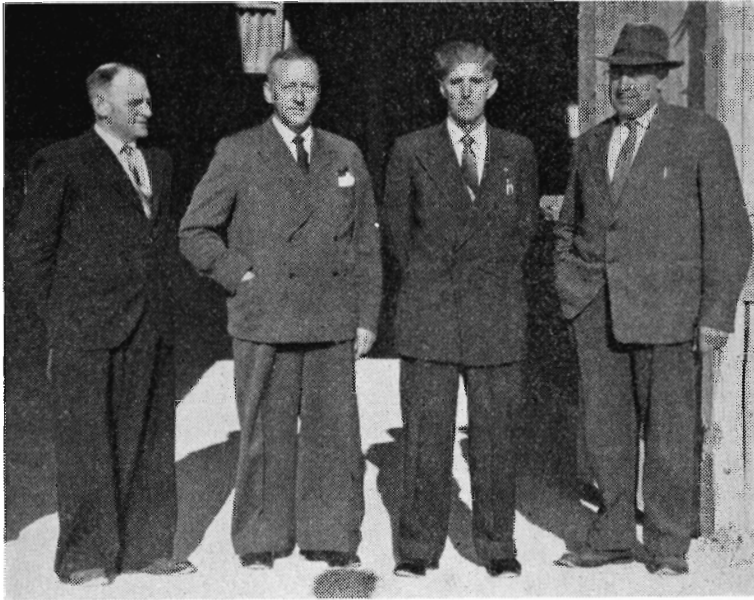
»Agricultural Aviation« er navnet på et nyt tidsskrift, der udsendes i Holland, som et resultat af et voksende samarbejde mellem europæiske luftfartselskaber, der arbejder med landbrugs- og forstmæssige formål. Bl. a. er det danske selskab Agro-Kemi med i samarbejdet.

I løbet af de sidste 10 år er brugen af flyvemaskiner i landbrugets og skovenes tjeneste vokset meget stærkt over hele verden. Flyvemaskinen har vist sig at være et værdifuldt våben i menneskets kamp for øget produktion, således som F. A. O. søger at samle alle kræfter om. Det er i kampen mod insektskader, sygdomme og ukrudt, at flyvemaskinen sættes ind, men

bl. a. er den også i anvendelse ved undersøgelse af årsager til oversvømmelser og jordbundsødelæggelser som følge af mangelsygdomme i jorden.

»Agricultural Aviation« er tænkt som et forum for nyheder på sit særlige område, navnlig for at bringe nyheder frem om hvorledes nye maskintyper og udstyr kan sættes ind fra luften til gavn for landbrug og skovbrug.

*

I sommer har Vestjyllands Mergelforsyning valgt nyt forretningsudvalg, der her er samlet ved et besøg i kalklejet i Hillerslev. Fra venstre: Chr. Siersbæk, Skjern, Gørup, Faare, Carl Bloch-Nielsen, Billum, og formanden Trier Høj, Vostrup.

*

Handel om Trehøje på Mols

Plantageselskabet af 1. juni 1942, der i forvejen ejer betydelige plantagearealer omkring Vind sydvest for Holstebro, har af direktør Vilh. Kier, Aarhus, erhvervet ca. 200 ha omkring Trehøje på Mols. En del af arealerne er tilplantede og ret store områder er fredede.

Bag købet står Carlsbergfonden, hvis formand er professor Knud Jensen. Hedeselskabet har hidtil ledet arbejdet i plantagen, og dette vil fortsat være tilfældet.

*

I stedet for afdøde folketingsmand Olav Øllgaard har landbrugsministeren udnævnt folketingsmand Kr. Østergaard, Krogsdal, Nr. Felding, til medlem af Statens Landvindingsudvalg.

*

Om contorta

I en interessant artikel i Dansk Skovforenings Tidsskrift, skrevet af E. Laumann Jørgensen og K. F. Andersen, er foretaget en undersøgelse for at bidrage til skovbrugets viden om contorta-fyrren og navnlig med henblik på dens anvendelse i hede- og klitskovbruget. Forfatterne anslår, at opsvinget i anvendelsen af den har ført til, at man må skønne, at der

nu må findes ca. 5000 ha med unge contortabevoksninger. Contortæen betegnes som en nøgtern mulighed, der ikke må anvendes ukritisk, idet den ikke egner sig til at være kæphest. I artiklen er gjort rede for en række synspunkter med henblik på vækst, kvalitet og udgiftsniveau, og der peges på, at kvaliteten bl. a. har en tendens til at stige med faldende bonitet. — De muligheder, plantageskovbruget synes at have i contorta — hedder det — leder naturligt til en diskussion om det betimelige i fortsat dyrkning af rødgran på vore mindst produktive jorder. Fremfor her at fortsætte med den hidtidige intensivisering af skovbruget med dyre kulturer efter jordbearbejdning, gentagne renholdelser, eventuelt gødskninger, giver contorta, hvis man tør tro på dens evner til værdiproduktion, jordbundsforbedrende virkning m. m., en mulighed for at gå en anden vej og gennemføre et ekstensivt skovbrug med lille kapitaludlæg og et rimeligt nettoudbytte.

Argumentationen for, at træarten har en mission for plantagebruget, hviler dels på det ikke sjældent forekommende misforhold mellem indsats og udbytte i plantagerne, dels på en forestilling om, at contorta qua vedmasseproducent er værdiproducerende, en forestilling, der styrkes af, at flere oplysninger tyder på, at contortæens ved er et fortrinligt råstof i trækemisk industri. På denne baggrund kan det i højere grad blive træartens stærke side, nemlig produktion, end dens svage, formtendensen og dermed effekternes kvalitet, der bliver den afgørende faktor.

*

Den stigende anvendelse af motorsave overalt i skovbruget markeres på mange måder, bl. a. med at den lille bog om »Motorsavens brug og vedligeholdelse«, som forstander I. I. Nissen på Skovarbejderskolen i Kagerup har udarbejdet, nu er udsendt i 3. fornyede udgave.

En lille interessant detalje fra bogen: Det oplyses, at en god og velholdt tomandssav skærer i bøg 110—120 cm² pr. sek., og en do. eenmandssav 55—60 cm² pr. sek.

En anden ikke mindre interessant undersøgelse anfører, at med en afskrivning over 4 år og med en levetid for kæden på 200 driftstimer koster en motorsav ca. 3.86 kr. pr. driftstime. Saven kan skatteteknisk afskrives med 30 % årligt og alle udgifter til drift og nødvendigt værktøj er fradragsberettiget, men til gengæld bortfalder det almindelige lønmodtagerfradrag.

Herudover indeholder bogen et utal af praktiske tips og gode råd til både den uøvede og øvede bruger af en motorsav.

*

Finland har haft 779 skovbrande i april-august — rekord for en meget lang årrække.

*

Det hollandske Hedeselskab får datterselskab i Tyskland

Med hovedsæde i Bremen er der dannet et »Gesellschaft für Landeskultur G. m. b. H.«, hvori et datterselskab af »Det hollandske Hedeselskab« har indskudt halvdelen af en aktiekapital på 1 mill. d. m. Selskabets formål er af ren kulturteknisk art med planlægning o. s. v. vedr. enhver form for kultivering eller forbedring af landbrugsjord. Selskabet betoner i sin meddelelse til offentligheden, at man ved dannelsen af selskabet vil søge i Tyskland at udnytte de erfaringer på disse særlige områder, som den hollandske fagkundskab sidder inde med. Det hollandske Hedeselskab har i forvejen en lang række datterselskaber i andre lande, bl. a. i både det nære og fjerne østen, hvor disse påtager sig udførelsen af vældige entreprenørarbejder.

Husmandsbrandkassen for Danmark

Husmændenes ulykkes- og ansvarsforsikring

Nørre Voldgade 16

København K

Husmandshypotekforeningen

Nørre Voldgade 16

København K

Dansk

Plantageforsikringsforening

Det gensidige
forsikringsselskab

tegner forsikring for gen-
plantningsværdien for nå-
letræsplantager overalt i
Danmark. — Indskud een
gang for alle 1 kr. pr. ha.
Arlig præmie pr. ha 50 øre,
minimum 2 kr. Vedtægter
og indmeldelsesblanketter
ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR
I VIBORG.
Telefon 1340.

Frøavlscentret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533
Frøavl og frøhandel

Til alle slags bygninger

DANSK

ETERNIT

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG

SALGSKONTOR:
KAMPMANNSGADE 2 . KBHVN. V
TELEFON: MINERVA *2222

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Resenbro

Cementstøberi

v/ingeniør C. G. Madsen

Telefon 34

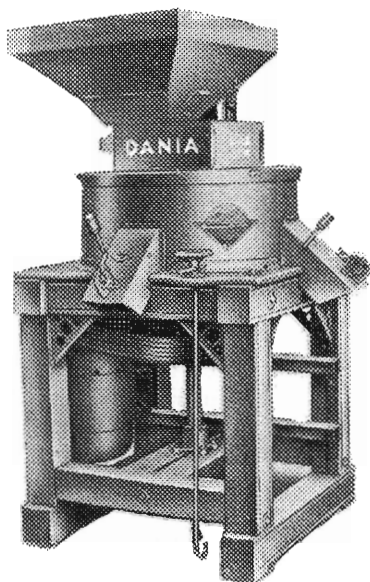
Prima betonrør

efter dansk ingeniør-
forenings normer

Mrk. \triangle alle gangbare di-
mensioner fra 10—80 cm så-
vel med som uden mufte

DANIA KVÆRNEREN

er fremstillet på Danmarks største
og mest moderne
landbrugsmaskinfabrik

- ★ maler støjfrit til enhver finhed
- ★ billigere i brug end noget andet malesystem
- ★ enkel at betjene, driftssikker, usædvanlig holdbar
- ★ overstenen er fastspændt selve støvkarret med et spændebånd
- ★ skalaendstilling af fødeopparatet
- ★ lukkemekanisme med pøntenteret selvrensende beskyttelse i udløbene

Disse fortrin har gjort DANIA kværnen til

Danmarks mest solgte kværn,
over 38.000 i brug

**DRONNINGBORG
MASKINFABRIK**

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.

Specialretretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854. Tlf. 2 71 55 (3 lin.)

Aarhus

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896

Telefon 94 Skive

FRØAVL FRØHANDEL

E. DALGAARD SØRENSEN %
AARHUS TELF. 578 00

Det Jensen Buchske legat.

Kasseregnskab for året 1/4 1958—31/3 1959.

<i>Indtægt.</i>		<i>Udgift.</i>
Bankbeholdning pr. 1/4 58 .. kr.	20.737,18	Kassemellemværende med
Renteindtægt »	551,10	Hedeselskabet 1/4 58 kr.
Formindskelse af debitorer .. »	6.207,31	Bekendtgørelse af regnskabet .. »
do. » effekt- »		Plantagens driftsunderskud .. »
beholdning »	1.500,—	Køb af matr. nr. 1ck m. fl., 3u
Kassemellemværende med		og 1dq Paarup »
Hedeselskabet 31/3 59 »	12.215,35	Bankbeholdning pr. 31/3 59 .. »
	Kr. 41.210,94	
		Kr. 41.210,94

Status pr. 31. marts 1959.

<i>Aktiver.</i>		<i>Passiver.</i>
Den Jensen Buchske plantage kr.	80.551,73	Kassemellemværende med
Debitorer »	16.715,64	Hedeselskabet 31/3 59 kr.
Beholdning af skoveffekter .. »	5.000,—	Netto-formue »
Bankbeholdning »	634,08	
	Kr. 102.901,45	Kr. 102.901,45

Viborg, den 17. oktober 1959.

Fr. Heiek.

Bestyrelsen for Det Jensen Buchske legat.

P. b. v.

Chr. Lüttichau.

Regnskabet er revideret og fundet i overensstemmelse med bøgerne.

Viborg, den 17. oktober 1959.

M. G. Mikkelsen.
statsaut. revisor.

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

Vester Farimagsgade 19
København V.

★
Ansvarsforsikring

★
Automobilforsikring

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

af *C. M. Christiansen, Aarhus*

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12
Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

SPAREKASSEN

FOR

SVENDBORG OG OMEGN

HAMMERUM
HERREDS

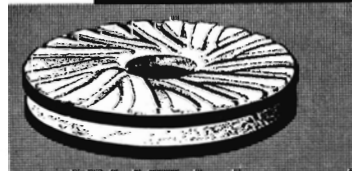
Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

engsko
kværnsten

STRØMMEN RANDERS TLF. 651

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Tlf. 67 Ulstrup

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas

Telf. Kaas 11

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med finsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekødk«) omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

Jordbrugskalk

Ferslev Kalkleje
pr. Ellidshøj

Batum Kalkleje pr. Roslev
Tlf. Aasted 66

Mergel

Levering fra lokale Lejer

Brunkul

Midtjysk Brunkul Industri
Søby pr. Kølkær
Tlf. Kølkær 28

Tegl

Katrinebjerg Teglværk
pr. Hejnsvig
Tlf. Hejnsvig 17

H. THEUT A/S

Ingeniør- og
Entreprenørforretning
Telefon Viborg
Viborg 1880 Skovbrynet 23

A/S RØCONTORET KOLDING

Telf. 4344

**FROAVL
FRØHANDEL**

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontor i
Karup og Kølvrå

Philipsen & Hall A/S

Sct. Mathiasgade 88 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer
iføres

Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

PALUDANS

PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prisliste
TELEFON KLARSKOV 9

Røde DRÆNRØR

fra 2"—12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

„Sofienlund“
TEGLVÆRK
Telefon 10 Ulstrup

Krogsgades Cementstøberi

J. Halvorsen & Sønner
Kontor
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon • 2 55 99

Ny fabrik i Veilby
Alt i betonvarer D. S. 400

BETONKLINKER

til

HULMURS- OG STALDISOLERING

A/S FISKBÆK

BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12

Røde drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon 22127

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

Δ MÆRKEDE RØR
imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

GYRO kuledækker
gør tungt arbejde let

- dækker
50 meter
Roekule
på 20 minutter

A/S GYRO
SKIVE TELF. 1500